

Markéta ŠÍBALOVÁ, *Historie obce Solopysky u Kutné Hory v letech 1918-1938*, diplomová práce, Filozofická fakulta UK v Praze, 2012, vedoucí prof. Milan Hlavačka, 127 s. + přílohy (celkem 180 stran)

Markéta Šíbalová napsala práci o lokalitě, která je jí bezesporu blízká, a to je na práci v tom dobrém slova smyslu znát. Chronologicky ji vymezila dvěma základními mezníky: vznikem republiky v roce 1918 a jejím rozpadem v roce 1938. V některých pasážích se ovšem věnovala i „staršímu“ období (rekvírování za první světové války, zjištění praktiky místního starosty za této války). Věnovala se tedy dvacetiletému období, kdy se vlastně nic „nedělo“, a přesto měla o čem psát...

Věcně svou práci rozčlenila (kromě úvodu a závěru, příloh, seznamu pramenů a literatury) do deseti kapitol: Základní údaje o obci Solopysky, Obecní samospráva, Obecní samospráva v obci Solopysky, Obecní majetek obce Solopysky, Hospodaření, správa a život v obci, Obec žije!, Elita obce, Vztah církve a občana, Školská samospráva, Spolková a politická činnost. Tyto kapitoly pak dále ještě detailněji rozdělila.

Obec Solopysky nebyla velká, ale přesto se autorce stala prostorem nejdříve pro vylíčení legislativního rámce fungování obcí v době první Československé republiky a konkrétně pak pro vylíčení toho, jak byla tato legislativa uváděna do praxe. Pro další kapitoly své práce autorka čerpala z archivních materiálů vztahujících se k dějinám obce (škoda, že nejsou k dispozici důkladnější zápisy z místních jednání nebo další prameny, které by přiblížily event. rozpory, diskuse o alternativách), pro vylíčení každodennosti, zejména z dětského světa, pak využívá paměti starousedlíka Václava Sovy.

Práce Markéty Šíbalové poctivě popisuje mechanismy fungování samosprávy nevelké obce, dnes bez pošty, školy i bez obchodu (s. 8). Ukazuje, co pro obec znamenala především ta škola, místní školní rada a učitelé, kteří v ní působili. Na základě dobových vzpomínek pak dokládá, jak škola žáky připravovala i na život (exkurze na nádraží, aby se naučily pracovat s jízdním řádem, návštěvy kina, výlety do Prahy, do blízké Kutné Hory atd.) Připomíná také, jak obec – formálně – slavila „nové“ republikánské svátky a události spjaté se životem svého prezidenta – Tomáše Garrigue Masaryka (vysazení Lípy svobody, odhalení Pomníku padlým, tržny po smrti TGM atd.).

Zajímavé (pro budoucí srovnání života obcí podobné velikosti a charakteru) je pak podrobné vylíčení toho, jak fungovala samospráva a jaké povinnosti měli její zřízení, vč. ponocného, jak fungovala místní kovárna, obecní váha atd. Obec to byla malá, a přesto měla nastavena podrobná pravidla pro kontrolu svých zaměstnanců. A jako samozřejmost platilo, že takové záležitosti jako rozsáhlejší opravy komunikací či úklid sněhu v zimě, bylo záležitostí všech, z každé chalupy se musel někdo podílet. Obec měla také místo, v němž se mohl koncentrovat místní veřejný život – hostinec. Autorce by se jistě v této souvislosti líbila práce, kterou editoval Vladimír Macura o významu hospod pro konstituování českého národa.

Autorka podrobně strukturovala (s. 42 an.), z jakých poplatků byla obec financována a že měla také nastaven přesný systém místních poplatků. Autorka ukazuje na řadě míst na to, jak ochránářsky obec fungovala. Domácí v ní měli při využívání obecního majetku (pochopitelně) zvýhodněné postavení oproti „přespolákům“. Významnou událostí pro obecní hospodaření se stala bezesporu stavba obecního domu, a tak autorka líčí, co vše a za jakých finančních podmínek bylo vybudováno. Opomenuta nezůstala ani finanční náročnost

provozování místní knihovny, zřízené podle nového zákona z roku 1919 v obci až s jistým zpožděním v roce 1925. V obci nedošlo ve sledované době k malverzacím, ale schodek v hospodaření se prohluboval. Byl to obecný trend v době první Československé republiky?

Rozebírá také, jak se v době ohrožení republiky aktivizovala občanská solidarita a jak se tedy sbíralo na stavbu nemocnice, na obranu státu, ale i na uprchlíky ze Sudet; i toto může být potenciálně dobrý materiál pro budoucí srovnání podobných obcí. Tento potenciál má i reflexe výsledků místních voleb, v nichž vítězila tradičně strana agrární před sociálně demokratickou.

Autorka si všímá i toho, jak se v obci prosazovaly moderní trendy (elektrifikace, infrastruktura), jak se rozšiřovalo dopravní spojení, ale také jaký dopad měla velká hospodářská krize a její důsledky. Neopominula také to, jak se obec starala o ty, kteří se dostali do svízelné situace či k těm, kteří nerespektovali její rozhodnutí (případ místního kováře).

Při čtení pasáže o tom, jak v obci fungovaly spolky, si kladu otázku, zda a jak v místě fungoval Sokol? Lze zjistit, zda a kdo si v této době již pořídil rozhlas? Odešel odsud někdo „do světa“ a prosadil se v něm? Vzpomínal později? Neexistuje např. nějaká korespondence, která by nabídla ještě další průhled do tehdejšího všedního života? Neobjevil se život obce také v dobovém, třeba regionálním tisku? Zmíněny jsou jen Podvysocké listy z let 1919-1920. Není k dispozici nějaký kriminální případ a jeho místní ohlas? Odrazily se v obci národnostní problémy?

Z dílčích připomínek se pak ptám, proč autorka odvozuje název obce z bulharštiny? Xylolit, soudím, není podlaha dřevěná, ale jak se v praktické domácí příručce uvádí: „Základem "xylolitové mazaniny" je stavební hmota vzniklá sloučením rozemletého kysličníku hořečnatého (např. vhodně páleného magnezitu) a roztoku chloridu hořečnatého s přidáním jemnozrnných, v převážné míře organických, plnidel a barviv.“

Z redakčního hlediska by odkazy na poznámky měly být až po interpunkci, První republika bývá psána s malým p, při čtení elaborátu mi ruka „ujela“ a některé (nepočtené) gramatické chyby a nedostatky v interpunkci jsem označila přímo v textu.

Diplomová práce Markéty Šíbalové splňuje všechny požadavky kladené na diplomovou práci a **proto ji doporučuji k obhajobě**, na ní bude záležet, zda obhájí **výbornou**.

V Praze 29. května 2012

Doc. PhDr. Magdaléna Pokorná, CSc.